

บทที่ 1

บทนำ

1.1 คำนำ

ปัจจุบันปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นทุกปี อันเป็นผลสืบเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งกำลังได้รับการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีโรงงานที่ใช้สารอันตรายเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจากอุตสาหกรรมเบามาเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทำให้มีการใช้วัตถุดิบมากขึ้น และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ได้ก่อให้เกิดปริมาณของเสียอันตรายเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จากรายงานของกองจัดการสารอันตรายและกากของเสีย กรมควบคุมมลพิษ ในปี พ.ศ.2538 พบว่าปริมาณของเสียอันตรายมีถึงประมาณ 1.5 ล้านตัน และได้มีการประมาณการว่าในปี พ.ศ. 2544 จะมีปริมาณของเสียอันตรายมากถึง 2.8 ล้านตัน จากตัวเลขดังกล่าว ทำให้รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของผลกระทบและปัญหา เนื่องจากระบบการจัดการของเสียอันตรายเหล่านั้นยังไม่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการรองรับของเสียที่เกิดขึ้น อีกทั้งของเสียอันตรายจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นรัฐบาลจึงเร่งรัดให้มีระบบจัดการของเสียอันตรายให้ การดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งวิธีการหลักวิธีหนึ่งสำหรับการจัดการของเสียอันตราย ได้แก่ วิธีการฝังกลบ แต่การจะทำให้การกำจัดของเสียอันตรายโดยการฝังกลบเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และปลอดภัยอย่างแท้จริง จำเป็นต้องมีการคัดเลือกพื้นที่ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมในเบื้องต้นด้วย

ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการนำเอาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ที่สามารถรวบรวม บันทึก ประมวลผล วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และช่วยให้นักวิจัยทำงานได้ถูกต้อง รวดเร็ว มาใช้ในการวางแผนและการจัดการ ตลอดจนการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น โดยมีการนำเอา GIS มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม นับว่าช่วยให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การศึกษานี้จึงเลือกวิธีการประยุกต์ระบบดังกล่าวในการคัดเลือกพื้นที่ในการฝังกลบสารอันตราย ทั้งนี้เพื่อต้องการให้การคัดเลือกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมมากที่สุด

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดให้จังหวัดราชบุรีเป็นพื้นที่ศึกษาเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ได้รับการพิจารณาจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมตามมติคณะรัฐมนตรี ให้มีการจัดทำหลุมฝังกลบเพื่อรองรับของเสียอันตรายที่ได้รับการทำลายฤทธิ์แล้ว จากศูนย์บริการกำจัดกากอุตสาหกรรม แขวงสามด้า เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร อีกทั้งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้วางแผนให้จังหวัดราชบุรีเป็นพื้นที่จัดตั้งศูนย์บริการกำจัดกากอุตสาหกรรมที่ประกอบด้วยการจัดการ การกำจัดทำลายฤทธิ์อย่างครบวงจรขึ้นให้บริการแก่โรงงานอย่างทั่วถึง (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2538)

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อประยุกต์ระบบและเทคนิคสารสนเทศทางภูมิศาสตร์สำหรับการประเมินพื้นที่ฝังกลบของเสียอันตราย โดยการคัดเลือก จัดจำแนกระดับความเหมาะสมและหาพื้นที่ในแต่ละระดับความเหมาะสม บริเวณอำเภอเมือง อำเภอโพธาราม และอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

1.3 สมมติฐาน

ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์สามารถประยุกต์ใช้ในการประเมินพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการฝังกลบของเสียอันตรายในพื้นที่ศึกษาได้

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 พื้นที่ศึกษาบริเวณอำเภอเมือง อำเภอโพธาราม และอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 1,391 ตารางกิโลเมตร

1.4.2 การศึกษาจะเน้นการเลือกพื้นที่สำหรับฝังกลบของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมที่มีลักษณะเป็นของแข็ง หรือของกึ่งแข็ง (Solid or Semisolid)

1.4.3 การศึกษาจะใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์โปรแกรม ARC/INFO ในการนำเข้า จัดการและวิเคราะห์ข้อมูล

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.5.1 สามารถกำหนดขอบเขตและตำแหน่งของพื้นที่ ที่มีความเหมาะสมที่จะทำการฝังกลบของเสียอันตราย ในจังหวัดราชบุรี

1.5.2 ใช้เป็นแนวทางการวางแผนการจัดทำหลุมฝังกลบของเสียอันตราย ในระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการกำจัดของเสียอันตรายโดยวิธีฝังกลบในพื้นที่ไม่เหมาะสม

1.5.3 ได้แนวทางในการคัดเลือกพื้นที่เพื่อการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมอื่นๆ